

י"ל ע"י התאחדות האברכים
 "אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
 פר' וילך תשפ"ב • גליון קי"ח

נהל קדומים

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

הזקני הנהל

פלאות התורה מאוצרותיו של
 הגה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

"ומאהבתך ה"א ומחמלתך שחמלת על בני בריתך" רחמי השי"ת העצומים החפין בתשובת רשעים וחושב מחשבות לבל ידח ממנו נידח

עניין התשובה מופלא מבינת אנוש

מובא במס' תמיד (ס) שבשער הגדול של ההיכל שבביהמ"ק היו שני פתחים קטנים (פסטימים), ובצד הצפוני היה פתוח, אבל בשער הדרומי מעולם לא נכנס אדם. ועליו מדבר הנביא יחזקאל (מד, ג) "ויאמר אלי ה' השער הזה סגור יהיה. לא יפתח ואיש אל יבוא בו כי ה' אלוקי ישראל בא בו והיה סגור."

ובפרקי דרבי אליעזר (פנ"א) איתא שבזמן כניסת שבת קודש, ובזמן מולד הלבנה בראש חודש, ובהתקדש השבת, ובראש החודש, היו רואים אין ששער זה נפתח מאיליו, ויודעים עי"ז שיש שם השראת השכינה. ומיד היו כורעים ומשתחוים לפני אלוקיהם.

וביערות דבש (ח"א דודש ט"ו) אומא, שבאותו שער מופלא רמזו ענין התשובה, שהוא סוד פלא שא"א שיהיה בכלל השגה והבנה בו לא חכם ולא נביא. ובו בזמן שהמקטרגים עומדים ושומרים על כל הפתחים, לוקח ה' את החוטא ופותח לו שער צדדי שאף א' לא יודע עליו, שאפילו בעוונות נוראים כאלו שלא ידוע עליהם תשובה, פותח ה' שער לבעל תשובה להכניסו ולקבל תשובתו.

שידוד מערכות השמים לצורך התשובה

ונראה להלן בעז"ה כמה דוגמאות, עד כמה גדולה אהבת הבורא אלינו שחושב מחשבות לבל יידח ממנו נדח.

א"י זוה"ק עה"פ "ואברהם זקן בא בימים וכו", שכאן נרמז שתשובה שלימה היא כאשר בו ביום שחטא, חזר בתשובה. אבל לאחר שעובר אותו יום שחטא, יתקשה עליו עשיית התשובה ביותר. ומחדש בתכלת מרדכי (מהרש"ם מבואר זצ"ל) עה"פ בתהילים "לך שמים אף לך ארץ תבל ומלואה אתה יסדתם צפון וימין אתה בראתם". שיש להבין זה שמזכיר כאן דוד המלך רק שה' ברא צד צפון וימין - דרום, ולא מזרח ומערב. הלא דבר הוא.

והביאור בזה שבצדדי מזרח ומערב יש חוקי בראשית של זריחה במזרח ושקיעה במערב בכל יום ויום. משא"כ בצפון ובדרום ישנם את שני הקטבים, הצפוני והדרומי, שבקיף לא שוקעת השמש בצפון למשך ששה חודשים, ובכל תקופה זו עדיין יום. ובחורף לא שוקעת השמש בדרום למשך ששה חודשים. וכל זה עשה הבורא לבל יידח ממנו נדח. שהיהודי שהתאחר בתשובתו בקיף, מקשרו ה' לצד צפון, שבו נחשב עדיין באותו יום לפני השקיעה, ובחורף מקשרו ה' לצד דרום, שיחשב עדיין יום קודם השקיעה. ועי"ז תוכל להיות תשובתו בשלימות.

וגם אם ח"ו כלה חורף ועבר קיץ ולא שב בתשובה, חסדי ה' לא תמו, וישב אנוש עד דכא, עד שגם אם מגיע לדכודה של נפש - בסוף חייו, עדיין יכול לשוב באותו היום של חטאו, ע"ד "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור", ועדיין ביומו של הקב"ה לא שקעה החמה ולא חלפה.

המשך בעמוד ב' <<<

ע"י דיבורו של משה נמתק התוכחה

וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם

(דברים ל"א, ט), האי "עד תמם" צריך ביאור, ואפשר לומר ע"ד האלשיך "וינחם ה' על הרעה", בזה "אשר דבר לעשות לעמו", בזה הדיבור הקשה אשר דיבר לישראל כבר שקלינהו למטרפסייהו, ועי"ז "וינחם ה' על הרעה" יעו"ש. ועד"ז אפשר לפרש כאן, "וידבר משה", שמשה רבינו ע"ה בזה אשר דיבר קשות כל התוכחות וקלות הנכלל בדברי השירה הזאת, פעל בזה שיהיה "עד תמם", שנמתק כל הדינים קשין מעל עם בני ישראל בשרשן, והבן.

(דביה"ק ד' מאיר מפרמישלן ז"ע)

להבין שהכל רחמים וחסדים מאתי ית'

שובה ישראל עד ד' אלקיך (הושע י"ג, ג). צריך ביאור מהו עד ד' אלקיך. וי"ל דהנה מה חפץ הבורא ב"ה מאתנו, כחפץ האב מבנו. ומה חפץ האב מבנו, שיתנהג בדרך שייטב לו, וזה יהי' הנחת לאב. וכן הבורא ב"ה רוצה שנתנהג בדרך שייטב לנו ולזרענו עד עולם. והנה ישנם בני אדם שיש להם טענות כלפי מעלה על שאינו משלים להם רצונם, ולמה כך ולמה כך. ודבר זה גורם להם ריחוק מדרך הישרה. וכל זה לפי שאין נותנים לב להתבונן שאין הקב"ה חפץ אלא בטובתם, וגם מדת הדין הוא לטובתם כאשר ייסר איש את בנו. דאם היו מתבוננים ומבינים זאת, היו מכניסים בלבם רצונו ית' ושומעים אליו.

וזהו "שובה ישראל עד ד' אלקיך", פירוש שתבין שאע"פ שאתה מרגיש בחי' מדת הדין דהיינו "אלקיך", מכל מקום "הוי" הוא "אלקיך", שכל הנהגת הדין הוא בעצם רחמים, ורצונו ית' הוא רק לטובתך. רק הוא "אלקיך" דייקא, שרק לגבן הוא מדת הדין, שאתה גורם לך. וכמו האב הרחמן שמתאמץ בכל הטרחות להטיב לבנו, ופעמים מוכרח הוא לכוּס עליו להענישו רח"ל. וכאשר תשיג ותבין זאת, תשיג בחינת התשובה, שתבין רצונו הטוב, ותשמע לו.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

עד ה' אלוקיך ממש בלי פשרות

פירשתי מאז, "עד ד' אלקיך", כי מנהג בני אדם שנושאים להם גבולות ביהדות כרצונם. ושמרוצה שיהי' לו יהדות עד גבול מסוים, ולא יותר רח"ל. ואמרת מאז שגם החפשיים הי' להם כבוד גדול לילך עם התורה, רק היו רוצים שהתורה תכופ עזמה לרצונם, או עכ"פ תתפשר עמם.

ומנהג רע זה שייך אצל כאו"א, כל אחד לפי מדריגתו בעבודת השי"ת. וכל זה בא מחמת

השיטה המוטעת, שהתורה כאילו כנגד ולרעתו ח"ו, והוא צריך ללחום להרויח ככל היותר לצדו כרצונו. ומה שמקיים כמה מצוות, הוא בעל כרחו. וזהו דרך השקר והשטותי, ולזה אמר הנביא "שובה ישראל עד ד' אלקיך", שתשוב אליו ממש בלי פשרות ובלי גבולות, רק להתבטל לגמרי לרצון השי"ת בלי שיווה, ותדע, שמה שהוא רצון השי"ת, הוא טובתך, והוא רחום וחונן, ומה שאתה מדמה לראות בהנהגת התורה קושי בחינת "אלקיך" מדת הדין, נטיית לבך בשטות גמורה, שרק לגבן הוא נמצא אלקיך, ובאמת הוא שם הוי', רחמים גמורים.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנהל

נחלי אש בקצירת האומר

לשוב אל החלק האלוקי השוכן בתוך שמאותם

שובה ישראל עד ד' אלקיך (הושע י"ג, ג). הדרך הנכון לתשובה, שיתבונן האדם בחלק האלוקי שבקרב שייך לו ומקושר בו "עד ד' אלקיך", וישב אל לבו אין שהשי"ת שוכן בקרב אע"פ שחטא לו. וכמ"ש (ויקרא טו, טו) השוכן אתם בתוך שמאותם. ועי"ז יבוש ויכלם מלפניו, ויתחזק לתקן את מעשיו בשלימות. (כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

תועלת היודי לכה"פ כמחאה

על חטא שחטאנו לפניך. הרה"ק רבי דוד מטאלנא ז"ע אמר פעם, הנה מגיע יום הקדוש ועומדים בני ישראל ודופקים על לבם באמירת על חטא, אך אם אח"כ ח"ו חוזרים לסורם, מה הועילו ביום הכיפורים.

אמנם איתא גמרא ב"ב (א"ב) בענין מחאה על קרקע הנגזלת, היכי דמי מחאה, דאמר "פלניא גולנא הוא דאכיל לארעאי בגולנותא". ובהכרזה זו יוצא בעל הקרקע חובת מחאה, ואין הקרקע יוצא מתחת ידו אע"פ שהגזלן ישב שם כבעלים במשך ג' שנים.

וכן הוא ענין יום הכיפורים, השי"ת נתן לנו בחסדו יום אחד בשנה בו אנו יכולים לכל הפחות לעשות מחאה נגד היצה"ר השוכן בקרבנו, ולהכריז עליו "פלניא גולנא הוא דאכיל לארעאי בגולנותא". וכאשר הוא מכריז מחאה זאת בלב שלם באמת לאמתו, באופן שלא יהי' אחטא ואשוב, מועילה מחאה זו שלא יהי' ליצה"ר בעלות וקביעות בתוכו. ואף אם ח"ו יכשל שוב במשך השנה באיזה חטא, מ"מ עלתה לו מחאה.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

ובא וראה את דבריו הנפלאים של בעל הערוך השולחן (ערוך השולחן מהנדרת עז והור, אחר י"ד חלק ג, דרשות "קול בן לוי"). דהנה מובא בטור בהלכות ער"ה, שבנ"י שמחים ביום הזה ויודעים שהקב"ה עושה להם נס. שלכאורה ענין התשובה הוא מרצונו הבורא יתברך שכל מי ששב בתשובה מקבלים אותו באהבה, אך מדוע נחשב ענין התשובה לנס שיוצא מגדרי הטבע, ומחדש בעל הערוך השולחן (חת"ו"ד בתוספת הסבר), ע"פ הידוע שמכל מקור אור יוצאים ממנו חלקי אור ובהם חלקיקים קטנים ביותר, ומתפזרים על חפצי העולם, ואח"כ חוזרים חלקיקים אלו עם תבנית וצורת אותו חפץ ונכנסים לעיניו, שמעביר את הנתונים למח, וכך דברי העולם נראים לאדם, וכך הוא כח הראיה.

והנה ידוע שאותם חלקיקי אור המאירים, הם ג"כ המהירים ביותר בבריאה, שרצים במהירות של שלוש מאות אלף ק"מ בשניה אחת! וכיון שבכל שניה עוברת הקרן אור שלוש מאות אלף ק"מ. אם נחלק מאה וחמשים מליון לשלוש מאות אלף, זה יוצא חמש מאות שניות. ז"א שלוקח לקרן אור להגיע מהשמש כאן לכדור הארץ 500 שניות! והיות ו-480 שניות הם שמונה דקות, נמצא שכאשר אנו רואים כאן בעוה"ז את השמש, באמת אנו רואים איך שנראית לפני שמונה דקות ועשרים שניות. ז"א שברגע האמיתי של הזריחה, כאן עוד חושך מוחלט עד שמונה דק' ועשרים שניות לאח"כ שרק אז נראה כאן בעוה"ז את אור שמש.

והנה השמש היא מהכוכבים הקרובים לכדור הארץ, וישנם כוכבים שהם במרחקים של טריליוני ק"מ מאיתנו. ואין לנו בכלל מושג כמה גדול היקום של הבורא!

וע"ד משל, הכוכבים ממזל בתולה שהם רחוקים יותר, לוקח להם מאתים וששים שנה להגיע אורם לכאן. וכיון שהבעש"ט ה' נפטר בשנת תק"כ לפני מאתים וששים ושניים שנה, א"כ אם ראינו השנה כוכבים ממזל בתולה בחודש אלול, ביודע שאור זה יצא עוד מזמן הבעש"ט ה'.

ולשבר את האוזן, אם מישהו היה עומד עכשיו על אותו כוכב ומסתכל לכיוון מעו"זבו, היה רואה עתה את הבעש"ט ה' הולך לסליחותו! שאז יצא אותו אור ומראה ממעו"זבו במרחק מאתים וששים שנה מהכוכב, ורק עכשיו הגיע לשם אורו.

הפלא הגדול של מחיקת העבירה מכל היקום

ולפ"ז יוצא, שאם ח"ו אדם עשה עבירה ר"ל, אזי כמו שמכל פעולה נעשה תמונה של אותה מציאות, ותמונה זו תגיע למזל שור מאה ושלושים שנה אחרי העבירה, ואחר מאתים וששים שנה יגיע למזל בתולה. וכך זה הולך ממשיך כל הזמן להגיע לעוד ועוד מרחקים, וכ"כ הרבה שנים אחרי שכבר נפטר, ממשיכה אותה עבירה ר"ל להראות ולטנף ולהשפיע בכל אותם כוכבים רחוקים יותר ויותר. ויותר ויותר חז"ל שכל העובר עבירה מלפפתו והולכת לפניו, שכל אותה פעולת עבירה ממשיכה להשפיע רע במקומות הרחוקים. ולפ"ז מובן את גדול הנס שעושה הקב"ה בכח התשובה שמקבל את תשובתם, ואז הקב"ה מוחק וקורע את כל התמונות והרושם של אותה עבירה ר"ל מכל עולם ועולם, ופעולה רעה זו לא ממשיכה להראות בשום מקום.

ואם יהיה אפשרות להסתכל בטלסקופ משוכלל כזה על אותם כוכבים רחוקים, יראה רק את המעשים הטובים שנעשו לפני אותם שנים קודמות, בלי החטאים שעליהם עשו תשובה.

וחידוש נפלא עוד יותר, שאם עשו תשובה מאהבה, יראה ממש תמונה הפכית. שבמקום פעולה ומעשה עבירה נוראה שצריכה להראות באותו כוכב רחוק, רואים מצוות מופלאות נשגבות שאותו אדם עשה ממש ברגע פעולת העבירה.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ח של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

"לכו חזו מפעלות ה'"

דווקא על פתח לבו ומודיעו שהמתנה טובה ששמה שבת קריבה ובאה, ומעוררו בתשובה, זהו לך והודיעים."

ובזה נבוא ליישב הדברים. דהנה אדם הראשון חידש דרך תשובה באומרו "מזמור שיר ליום השבת". כי אמנם יש דרך תשובה ע"י הלקאות וסיגופים, ואולם כאשר זרחה עליו השמש, והרגיש שהנה הבריאה מתחדשת שוב, התחיל להתבייש מהשי"ת מרב טובו שגמל עמו ועל העולם הנפלא שברא, והתמלא חרטה על שנתפתה בחטא עץ הדעת, וע"ז אמר "טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות וכו' מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבותיך איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת".

ולכן יש לומר דאף שאתם הראשון אמר את המזמור הזה, אמנם משרע"ה מנסינו לדעת של כל ישראל ובה מעוררם לתשובה באומרו "לכו חזו מפעלות ה'", הביטו על הבריאה הנפלאה שברא השי"ת ואל כל הטובות שעושה עמכם השי"ת, ואיך אפשר לחטוא נגד השי"ת אחר כ"כ הרבה טובות ובה מתמלא האדם בושה וכלימה ושב אל ה'.

וזו כוונת המדרש "אין וילך אלא לשון תוכחה" שמשרע"ה הולך להוכיח את ישראל, ותוכחה זו היתה באופן של "לכו חזו מפעלות ה'" שביטו ויראו רוב הטובות והניסים שעשה עמהם השי"ת, "ה' אלוך הוא עובר לפניך וכו' כאשר עשה לסיחון וכו'", וממילא יתמלאו בושה וישובו אל ה'.

וממשיך המדרש ואומר שאמנם יש עוד דרך של תשובה שהיא לעורר את ישראל בדרך של "דברי חכמים כדרבנות" פי' כדורבן שמלקים עמו הבהמה שחלק, אך דרך זו רק "מכוון את הפרה לתלמיה", שאמנם עי"ז היא חוזרת מסורה לדרך טובה, אך זו אותה דרך ותלם שהילכה בו מקודם לכן. וכן דרך תשובה של הלקאות בשבט מחזירה את האדם למוטב, אך הוא שב לאותה דרגה שהיה בה מקודם. אך ע"י "חזו מפעלות ה'" מתקיים "לכו", שעי"ז הולכים ומתעלים מדרגה לדרגה, כי לפי רוב הבושה כך רוב החרטה, להיות האדם מתרחק עי"ז מדרכו הרעה. ולכן פתח המדרש דברים אלו ע"פ "וילך משה", לומר שדרך תשובה זו שבה משרע"ה לעורר בה את ישראל היא דרך תשובה נעלה מאד אשר על ידה מתקיים "וילך" מדורגא לדורגא.

איתא במדרש תנחומא עה"פ וילך משה, אין וילך אלא לשון תוכחה שנאמר לכו חזו מפעלות ה' (תהלים טו). בסוף קהלת כתי' "דברי חכמים כדרבנות" (קהלת י) מה דרבן זה מכוון את הפרה לתלמיה, אף דברי תורה מכוונים לב לומדיהם לדרך טובה. "וכמסמרות נטועים" (שם) מה מסמר זה קבוע, אף דברי תורה קבועים. ויש להבין דברי המדרש שפתח בכתוב "לכו חזו מפעלות ה'", לסופן שסיים בדרבן ומסמה.

והנראה בזה, דהנה אמרו בגמ' (ע"ז ת. ובמדרישים) "יום שנברא בו אדם הראשון, כיון ששקעה עליו חמה היה סבור שבשיל חטאו חושך העולם בעדו וחוזר העולם לתווה ובוהו וזו היא המיתה שנקסה עליו, היה יושב בוית זו בתענית ובוכה כל הלילה, וחווה יושבת בוית אחרת ובוכה כנגדו. כיון שעלה עמוד השחר אמר מנהגו של עולם הוא, עמד והקריב קרבן, "מזמור שיר ליום השבת". והנה שבת זו היתה שבת הראשונה אחר שנברא העולם, ובוים השישי נברא האדם, ואח"כ כליל שבת היה כל המעשה הזה שהיה יושב ובוכה וחווה יושב ובוכה, ובכיייתם זו היתה בכיה של חרטה על חטא עץ הדעת, שראו מה שנקס עליהם בשל כך. וכיו שזרחה עליהם השמש התחיל אדם להודות ולשבח "מזמור שיר ליום השבת" (מדרש שו"ת תהלים צ"ב). נמצא ששבת זו שאנו עומדים בה עתה שהיא השבת הראשונה אחר ראש השנה, והיא שבת שובה, נתייחדה מימי קדם בעת שברא חווה שבו בתשובה, ונשאר כח השבת הזאת לכל הדורות שחוללת לשוב בה אל ה'. ויתכן שמכח השבת הזאת שהיתה ראשונה לכל השבתות שבעולם נתייחד שבכל שבת יהיה כח מיוחד לשוב אל ה'.

והנה פרק זה של "מזמור שיר ליום השבת", נכתב בספר התהילים בין פרקי התהילים שנאמרו עי"י משרע"ה, דפרק צ' מתחיל בפסוק "תפילה למשה" ומכאן ואילך י"א קפיטל"ך המה פרקים שנאמרו עי"י משרע"ה. ויש להעיר דלפי האמור בגמ' הרי אדם הראשון אמר פרק זה, ולמה זה יחסו אותו אחר משרע"ה.

והנראה בזה דהנה משה רבינו הוא הדעת של כלל ישראל, ואיתא מהחידושי הרי"ם על מה שאמרו בגמ' דאמר הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גזי ושבת שמה, ומבקש אני ליתנה לישראל לך והודיעם. שבכל ערב שבת הולך משה רבינו ללב כל אחד ואחד מישראל

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

תשובה קודם עשיית המצוות

קודם כל עשיית המצוות והתעסקות התורה והתפילה צריך קודם לשוב בתשובה שלימה בלב ונשבר ונדכה להתחרט על העבר באמת ולקבל עליו מעתה עבודת שמו יתברך בכל עוז, ובהו רוחך את גופו ולבו מהרהורי תאוות הרעות ואחר כך נאה לו לעשות מצוות ה'. ועל כן אמר לו הקב"ה עתיד אני להעמיד מבניך שיפתח בתשובה תחילה ואיזה זה הושע שנאמר (הושע יב, ג) "שובה ישראל עד ה' אלקיך". כי גם הוא לימד דעת את העם בזה שיפתח האדם בתשובה תחילה. פירוש קודם, ואחר כך יקבל עליו עול מלכות שמים בעשיית מצוות ותורה ותפילה. זה "שובה ישראל עד ה' אלקיך". קודם שתקבל עליך עול מלכות שמים בעשיית מצוותיו להיות ה' אלקיך.

(באר מים חיים - בראשית)

לשוב אף על מצוות

והיינו "שובה ישראל" מה שהוא "עד ה' אלקיך" מקורב אצלו ית' ש ממש, דהיינו המצוות שאדם חושב שהן מצוות, צריך גם אותם להשיב כיון שאיננו כן כמו שהוא חושב. ושמה תאמר הלא מכל מקום שוגג הוא, לזה אמר "כי כשלת היא בעונך", דשגגת תלמוד היינו שגגת הלימוד עולה זדון.

(ישמח משה - ויחי)

נעשה מקום להשראת השכינה

זהו שובה ישראל עד ה' אלקיך וגו' ודרשו בגמרא "גדולה שמגעת עד כסא הכבוד שנאמר עד ה' אלקיך", העניין הוא שעל ידי תשובה מגיע למדרגה שיהא כסא לכבוד עליון הוא הבורא ברוך הוא וברוך שמו, זה נלמד ממה שכתוב "שובה ישראל עד ה' אלקיך", רצה לומר עד שיהיה ה' אלקיך כי עד עתה היה ה' ולא אלקיך, כביכול על ידי שגם החטא שנעשה מציבה של ברזל בינו לבין אביו שבשמים, ועכשיו על ידי תשובה אמיתית ויודי דברים נעשה גופו ונשמתו מרכבה להשראת הבורא ברוך הוא ונעשה אלקיך, זה נקרא רגלין כי כסא האמיתית הוא רם ונשא כמו שכתוב המלך יושב על כסא רם ונשא... זהו "כי כשלת" רצה לומר כשלוך שייך ברגליו מה שכשלת ולא היית בבחינת רגלין היא על ידי עונשך כנ"ל. והתיקון לזה הוא "קחו עמכם דברים" ויודי דברים באמת באופן שיתקן הכ"ב אותיות על ידי הדבור שמתוודה ועוזב את החטא בלב שלם, ואז מתקן האותיות על ידי דבור, והלב נודרך על ידי חרטה, ואז נעשה מקום להשראת הטוב הגמור שהוא השם יתברך, וזהו "קחו טוב".

(מאור עינים - ויצא)

נערך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

עשיית ויו"ב

להאכיל לקטנים: קטן שלא הגיע לחינוך אין צריך לצמצם ולחשב האם צריך אוכל. (מצנינו לאסור לתת לו כוס שהחינוך רק מצד אתי למיסוק). ויש שהחמירו בזה (מנח"ח כ"ח). **ממתקים:** יש שהחמירו שלא ליתן להם ממתקים בידיים או לומר להם לאכול (תשובות והנהגות), ומנהג העולם להקל.

רחיצה: שחריית: נעגל וואסער - עד קשרי אצבעותיו ולא יכוין להנאת רחיצה. נגע במקומות המכוסים או חופף ראשו, ו"א דנוטל עד סוף קשרי אצבעותיו (שוע"ה) ו"א רק אותו מקום שנגע (מ"ה). **נכנס לביהכ"ס:** אם נוהג תמיד לטול ידי ללא רחיצה מביהכ"ס לכו"ע יכול לטול, ואם אין דרכו בכך נחלקו הפוסקים (מ"א מ"ב א"א). ויש לדון בבתי כסאות שלנו שרק חומר לטול האם מותר, ומנהג העולם להקל לטול. **לתפילה:** נחלקו בזה (מ"ב מ"א) והנכון שיטוף ידיו ע"י נגיעה במקומות המכוסים ובזה לכו"ע נוטל פ"א עד קשרי אצבעותיו. **ניגוב:** יש המחדש לומר דצריך לנגב מיד בכדי למנוע הנאת רחיצה (טל תורה להג' מאיר אריק

זה הסיבה שהיה חיוב להג' להסתפק). אולם לא מציינו בפוסקים שהחמירו בזה. **בשמים:** טוב ליקח מעט בשמים ביוה"כ ומשעה לשעה יריח בו ויברך כדי להשלים מאה ברכות (סדר היום). וכדי שלא ליכשל בברכה לבטלה נפרט כמה דינים בברכת הריח: 1) כשיש לו תערובת מיני בשמים של "עצי" ו"עשבי" ו"מיני" ומברך על כל אחד בנפרד אם לוקח ציפורן למיני יזהר להקדים ולברך תחילה ברכת מיני על הצפורן, ואח"כ יברך על העצי והעשבי, דאם הקדים ויברך על עצי ועשבי יתכן שנפטר כבר הציפורן. 2) אחר שבירך פ"א על כל מין, שוב אינו יכול לחזור ולברך זולת בשני אופנים: א) שעושה שינוי מקום חוץ לביתו וחוזר ונכנס ונוטל בשמים אחרים אפי' מאותו המין. ב) שמחליט בדעתו שלא יריח הבשמים במשך כמה שעות וזה הנקרא היסח הדעת (מ"א מ"ה).

שחריית: כל מי שמכוון בעת התחלת אדון עולם, כתב רב יהודה החסיד ורב האי ורב שרירא גאון, "ערב אני בדבר שתפלתו נשמעת ואין שטן מקטרג בתפלתו ואין לו שטן ופגע רע בר"ה ויו"ב ואויביו נופלים לפניו וי"א אף יצה"ר משלים אתו" (מטה משה תלמוד מהרש"ל).

קריה"ת: כל מי שמצטער על מיתת בני אהרן או מוריד דמעות עליהן מוחלין לו על עוונותיו ובניו אין מתים בחייו. והעיקר בזה שע"ז יתן לב לשוב מעבירות שבידו (מ"א מ"ה).

מוסף: ישתדל אדם ללמוד קודם תפילת מוסף את סדר העבודה שיבין אחר מה שאומר (מ"א מ"ה).

נעילה: יזדרז מאוד בתפילה זו כי תכלית כל עשיית"ה הוא יו"כ ותכלית יו"כ היא תפילת נעילה, שהכל הולך אחר החיתום, ואם לא עכשיו אימתי (מ"ה). **חכם לב יקח מצוות:** באמירת קידושא דסידרא מקיים ב' מצוות תלמוד תורה קידוש השם (רש"י סוטה מ"ט). **וחתמיני:** טעה ואמר וכתבינו במקום וחתמינו א"י"צ לחזור (ש"ח שבה"ט).

מוצאי ויו"ב: קידוש לבנה: מקדשין הלבנה מיד ואי"צ לטעום קודם (מ"א מ"ה).

שתיית תיב: אישה שקשה לה להמתין לבעלה עד שישוב מביהכ"ס יכולה להבדיל לעצמה. ואם נמנעת מלעשות הבדלה בעצמה, יכולה להקל בלי הבדלה (ש"ח שבה"ט).

סוכה: המדקדקין במעשיהם יתחילו מיד בעשיית הסוכה כדי לצאת ממצוה למצוה (מ"א מ"ה), ומצוה הבאה לידך אל תחמיצנה. וידוע חידוש האבני נזר (ת"ט) שבשנה זו יש חיוב מעיקר הדין לבנות סוכה לפני שבת, דאין מעבירין על המצות.

נוהגים לעשות כפרות. טעמו: או מטעם תשובה שיתעורר שכל המעשים שעושים לכפרה היה ראוי לעשות (ספה"ק), או מטעם זכר לעקדת יצחק (מ"א מ"ה), או מטעם לבטל דינים כשעירי המשתלח (מ"ה מ"ה). ונוהגים ליקח תרנגול לכפרה בדלשון הקודש נקרא גבר כמו האדם (לב"ש). המנהג ליקח לכל אחד ואחד (האר"ז"ל). ואם אין ידו משגת יכול ליקח זכר לכמה זכרים וכן נקבה לכמה נקבות (מ"א מ"ה). אם לקח בטעות זכר לנקבה וכן להיפך, (מצניו בילדים וכי"ב שמזכרים הכפרות ואינם יודעים בין מינים לשמאלם) א"צ ליקח אחרת (א"א מבוטשאטש, מהר"ח).

זמנו: לכתחלה בעריו"כ (טושו"ט) באשמורת אחרי סליחות, דאז הרחמים גובר (אר"ז"ל). ויש נוהגים קודם סליחות (ח"ת"ס מנהגים). ויש נוהגים במשך העשיית"ה. ש"ח"ח בשם מועד לכל חי שנהג לב"ב בן זרק הגברים בעריו"כ מחמת ריבוי השחיתות). עשייתו: סדר עשייתו כפי הנדפס בסידורים. העושה כפרות לאחרים ראוי שיקדים לעשות לו (סידור שלי"ה שיבא זכאי וכיפה), ואינו מעכב. ועושים בעוף כזוגמת ד' מיתות ב"ד (מ"א מ"ה). כל אחד כמנהגו. **שחיטת העוף:** לא יחזיק את העוף כשהוא חי כנגד השוחט (ש"ח"ח בית אפרים מטעם צני"ח). נמצאת טריפה א"צ ליקח אחרת (א"א מבוטשאטש וכן נהג שבת הל"ה). ו"א שצריך ליקח אחרת (ש"ח"ח תורה לשמה). ואם נתגבלה שחיטה יקח כפרה אחרת (ש"ס). **נתינת מאכלים לתרנגולים:** המביאים תרנגולים לבית לצורך הכפרות יקדימו לתת אוכל לתרנגולים (ש"ע קס"ה).

המנהג בכמה מקומות בעיו"כ בעת מנהג הכפרות לקיים המצוה של כיסוי הדם, ונפרט כמה דינים בזה וכדלהלן.

כיסוי בעפר: מהפסוק וכסהו "בעפר" למדו חז"ל שצריך כיסוי מלמטה לפני שפיכת הדם, ולאחריה (ש"ע יו"ד כ"ח ה). ע"י הנחת עפר בעצמו. ואם כבר מונח שם עפר צריך לומר בפה 'עפר זה יהיה לכיסוי הדם' (ש"ח ש"ס). ובדיעבד אם עדיין לא כיסה מלמעלה, יש לחוש להחמיר ולגרו וליתן הדם לתוך עפר שהזמינו (לחוש לשחיטת שמחמירות ש"ע"ש ש"ס מ"ה). במקומות שעושים כיסוי הדם ציבורי שכל אחד מכסה על עפר של חברו הנכון להדר שכל אחד יניח עפר מלמטה לפני השחיטה מטעם כמה סיבות (עיינו בדר"ח ש"ס סק"ח). ובדיעבד יש לסמוך על הרבה פוסקים שמתירים וסומכים על העפר שהוכן לראשון. **ברכתה:** יאחז העפר ביד ימינו (ואיטר בשמאל), ויברך "אשר קדשנו וכו' על כיסוי דם בעפר", ואם לא בירך לפניו נחלקו הפוסקים אם אפשר לברך אחריה (תב"ש פ"ח). וסב"ל אין מברכין על מצוות כיסוי הדם אא"כ בדק השוחט הסכין אחר השחיטה (ש"ע ש"ס ס"ה). וצ"ע דאין המנהג כן.

אכילה עריו"ב: נחלקו הפוסקים אם יש מצווה גם בלילה (ש"ח מ"ה). **שיעור אכילה:** יש המחדש לומר דצריך כותבת כד"א פ' (מנח"ח), ולשיתו אף שתיה מלוא לוגמיו בב"א, ו"א שיוצאים מצווה זו אף בסתם אכילה ושתיה (פת"ס). **מצוות צריכות כוונה:** נחלקו הפוסקים האם מצוות אכילה עריו"כ מה"ת (פ"ח) או מדרבנן (שוע"ה), וצריך לכוון לשניהם. **פת:** אין חיוב לאכול דווקא פת (ש"ח שבה"ט).

ויודי: דעת הרמב"ן דאע"פ שהתוודה במנחה צריך להתוודה שוב בכניסת היום, ויש להחמיר כשיטה זו לכן המנהג לומר תפילה זכה (מ"ה).

הדלקת נרות: אם אשתו אינה מדלקת בביתו אלא בבית חמיו והוא ישן בביהמ"ד, יש לו להדליק בעצמו ולא מועיל נר החיים דאינו עשוי ליהנות.

כל נדרי: יש להסביר לנשים מה שאומרים בכל נדרי על פי פשוטו, כדי שבינו מה שאומרים ויעיל להם על הנדרים שידורו במשך השנה. **שמחת התענית:** יש לשמוח עם כל רגע שמתענה ביום הכיפורים (סו"ה ויענין שם דבריו המתוקים).

פגע בחבירו האם מחילה בין לבין עצמו מספקת

ראובן אמר דבר בדיחותא לשמעון ללא כוונה רעה, אבל שמעון נפגע מאד. שמעון עבר על מידותיו ומחל לראובן, נשאלת השאלה, האם מחילה הזו מספקת, או שבכל זאת חסר כאן פיוס של ראובן, וגם צריך לחזור בתשובה על עבירה של בין אדם למקום, ולכן שמעון צריך להודיע לראובן שנפגע, כדי שראובן פייסו, וגם שיחזור על כך בתשובה ויתוודה.

תשובה לשאלה הקודמת

השאלה בקצרה: למה אין מברכים שהחינוך על שמיטה, ולדעה שמכוונים בברכת שהחינוך בליל ר"ה, האם גם מי שאין לו קרקע, או שגר בחו"ל יכוון, ואם צריך לכוון גם בליל השני.

תשובה: בספר המנהיג (הלכות פסח) דן למה אין מברכים שהחינוך על מצוות בדיקת חמץ וספירת העומר, והביא שני תירוצים לזה:

א. שאין מברכים שהחינוך אלא על דבר שיש בו הנאה ועושה מעשה, ולכן על לולב וסוכה ושופר שיש הנאה מחביבות המצוה, ויש בו מעשה מברך, אבל בבדיקת חמץ מן התורה די בבטול, נמצא שאין בו מעשה. וכן ספירת העומר.

ב. עוד כתב בשם הר"ר משה ש"צ, שמברכים רק על מצוה שהיא תלויה בזמן, ואי אפשר לעשותה בכל עת, כגון שופר וסוכה ולולב, אבל בדיקת חמץ אין לה זמן קבוע, שהרי היוצא בשיירא ודעתו לחזור קודם הפסח, אפילו אם יוצא בראש השנה צריך לבער, וספירת העומר אין לה זמן קבוע, דאי לא בירך בימא קמא מברך ליומא אחרי.

ולפי זה - בשביעית, לפי התיורץ הראשון אין מברכים, שקיום שמיטה הוא בשב ואל תעשה, וגם לפי התיורץ השני אין מברכים כיון שהיא מצוה הנמשכת על פני שנה שלימה.

בכל זאת הגאון רבי שמאי גינזבורג צ"ל חידש שיש לכוון בברכת שהחינוך של ליל ראש השנה בתחילת השמיטה גם על מצוות השמיטה, וביסס את דבריו על פי ירושלמי בסוטה (סוף פ"ה) ופירוש הריב"ז ששמיטה נקראת שבת, ולמה אין עושין הבדלה במוצאי שביעית, כמו שעושים הבדלה במוצאי שבת, שההבדלה שעושים במוצאי ראש השנה, היא גם על השמיטה.

ואם כן אם בהבדלה במוצאי ראש השנה צריך לכוין גם על השמיטה, וכמו כן בברכת "שהחינוך" של תחילת השמיטה.

ובהליכות שלמה (תשרי פ"א הנה"ה 65) הביאו מכתב שכתב מרן הגרש"ז אויערבאך צ"ל, ח"ל: "מסתבר מאד שכל אדם צריך להרגיש ולהודות לד' כשזוכה להכנס לשנה חדשה של שבת הארץ ולשנה שפירותיה הם קודש והפקדו וכו', וזה הרי בא רק מזמן לזמן של ז' שנים, אבל לא עלה כלל על דעתי לחייב משום כך בברכה, כי אם שבברכת שהחינוך שעל היום טוב שייכוון גם לזה, ולדבר זה העיר ת"ח אחד ואני נהניתי מזה, וגם הגר"י"ש אלישיב נהנה מזה", עכ"ל.

ואם כן גם מי שאין לו קרקע בא", מכל מקום מצוות השביעית נוגעת גם לו, שצריך לנהוג קדושה בפירות שביעית, ועוד הרבה דינים שייכים למי שאין לו קרקע.

וגם בן חו"ל אם עוזר לשומרי שביעית ויש לו חלק בזה, יכול לכוון בברכת שהחינוך. וגם יכול לכוון על קדושת הפירות, על ידי זה שלא יבקש שיוציאו בעבורו פירות מא"י, ואם בטעות יגיעו אליו פירות כאלו, ידע לשומרם בקדושת שביעית.

ולעניין לכוון בברכת שהחינוך בליל השני, נראה שאין צריך לכוון, שהרי לגבי שביעית אין ספק כלל, ובוודאי שמיטה מתחלת בשקיעת החמה של ראש השנה.

כיצד להתנהג בהיכלו הפנימי של המלך

שורש ה' * ענף ב'

"דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב". אור זך ומזוכך של ימי התשובה - שבת שובה מקדם את פני שני הידידים ביציאתם לרחוב. כל הקירות מימינם ומשמאלם זועקים אבניהם שובה ישראל עד ה' אלוקיך, וכאילו סוכם מראש פורצת מפיהם אנחה של רוממות, "אה שבת שובה", כאשר כל שיתום נתונה עדיין תחת הרושם האדיר והמזוכך של ה'מלוך על כל העולם כולו בכבודך ... וידע כל פעול כי אתה פעלתו".

"נו", פותח שלמה חיים ופונה אל ידידו, תנחום, זאג עפעס, משהו מעניינו של יום, הרי בדיוק אחזנו בשיחתינו להבין כיצד נראה המלכה ראויה, וכיצד נגש עבד אל מלכו בהכנעה וענווה ויראה אין קץ"...

"אכן, נענה תנחום גם זה נרמז בדברי הנביא "שובה ישראל - עד ה' אלוקיך" וכאשר מפרשו רבינו ההיליגע סדורו של שבת שקודם שנקבל על עצמינו עול מלכות שמים בתורה ומצוות, יש לשוב אל השם ולהסיר מעלינו כל שמץ וטינוף. כמו שאותו העבד הנאמן, מרוב יראתו ואהבתו אל מלכו, אזי קודם ששלח את ידו לאחוז בכתר המלך, רחצו וטיהרו מכל לכלוך, כך "האיש הנכנע באמת לפני בוראו בהגיע לעשות אחת מכל מצוות השם, משים אל לבו כל זאת, וירא ומתפחד לעשות תכף המצוה בלתי יישוב דעתו, ומקודם רוחץ ומטהר ומקדש עצמו כדי להסיר מאתו טפשות הלב ושרש הרע שבקרבו".

"זהו יסוד גדול בתורת החסידות", ממשיך תנחום לדלות מים חיים מן הבאה, כי הגם שכבר פסקו רועי ישראל רבותינו אבות החסידות שבדורינו יש להקדים ולעסוק בעשה טוב, מ"מ אין זה סתירה לפרט שאף על זה נתנו דגש מיוחד שקודם קיום רצון השי"ת יש לו לאדם לטהר עצמו, וכמו שלמד רבינו דבר זה, מראשון הפותחים בתשובה, שנאמר אצל ראובן שהלך לעסוק בשקו ותעניתו, כי קודם שרצה לעשות מצוה רבה של כיבוד אב והצלת נפשות, הלך לשוב בתשובה שלימה, כי המגיש מנחה למלך בכלי מטונף ומלוכלך, הלא כדי בזה יוקצף יחשב, והלואי לא קרב כלל את המנחה, ובזכות זאת אמר לו הקב"ה לראובן אתה פתחת בתשובה תחילה עתיד אני להעמיד מבניך שיפתח בתשובה תחילה - וזה הושע הנביא, שמעורר אותנו תמיד שובה ישראל - עד ה' אלוקיך, שטרם עשיית תורה ומצוות דיינו קבלת אלוקותו ית', יש לשוב אל השם".

"אבל תנחום, מפסיקו שלמה חיים באמצע דבריו, "אם יעסוק האדם כל ימיו בתשובה שמא לא יגיע אל התורה ומצוות, אולי יחמיץ את העת. הרי לכך הקדימו את חלק ה'עשה טוב' קודם 'סור מרע'".

"אדרבה", לא נבהל תנחום ומשיב לעומתו, "אחר שיעשה תשובה, דיינו שישוב אל ה' בכל ליבו, מ"מ אין זה צריך להיות דבר ארוך כל כך, כי רבינו כותב שלטרת גופו ונפשו יכול לשוב על כל פנים בהרהור תשובה - אם אי אפשר לו לעשות תשובה שלמה כמעשה ראובן שעסק בשקו ותעניתו, ואחר טירת גופו ונפשו, מתמלא האדם בבושה ואומר מי אנכי, איש נבזה, בשר ודם, אפר ועפה, לתקן כתר מלכות שיעלה וישב בראש מלך מלכי המלכים הקב"ה, וירא לגשת לעבוד עבודה אשר לא כדת ובפרט בעת התפילה שנקרא מדבר לפני המלך ממש, שהרי לכך

אומרים ה' שפתי תפתח, כי האדם מצד עצמו ירא ומתפחד לפתוח את פיו לפני המלך, ואחר כל ההכנות, ושפלות לבבו, אחר שכבר מקיים המצווה או כבר למד והתפלל, - בעזר השי"ת, עדיין מתפחד הוא תמיד במה אכף ואקדם לפני בוראי יוצרי וקוני אשר זכני לעשות רצונו, עד אשר רוצה למסור נפשו למען קדושת וכבוד השם יתברך ויתעלה, ומייחל לו יהיה זה תשלום מיני אלף על כל מה שאני צריך לשלם למלכי, עבד נאמן זה, אומר הקב"ה - מלכו של עולם, מעלהו אני דרגא על כל דרגין, עד שיאתמר עליו ויגור אומר ויקם, כי כל אוצרות המלך בידו מרוב אהבתו מלכו אליו, כי הראה לו כי עבד נאמן הוא".

"וכל כך יש להודות להשי"ת על שזיכה אותנו להיות עבדיו, לשמשו ולעשות רצונו, וק"ו לתקן את כתרנו, עד שאמר דוד המלך ע"ה "אנא ה' כי אני עבדך" כמה עלי לפייסך על זה שאני עבדך, הגם שמצד עצמי איני ראוי לזה, אך ע"כ אני עבד כי אני "בן אמתך" כי נולד עבד, ולכן "לך אזבח זבח תודה ובשם ה' אקרא" על גודל זכייתי זו להיות עבד לאלוקי עולם ה' בורא קצות הארץ".

וכן אמר יעקב אבינו ע"ה "קטנותי מכל החסדים ומכל האמת - אשר עשית את עבדך" כי אנכי קטן ודל לזכות לזכיה הגדולה הזאת אשר עשיתני עבדך. ולכן הפליאו חז"ל שעבד שמכבד את אדונו זה אליעזר כי אמר עבד אברהם אנכי, ולא רחימא דאברהם אנכי, כי היה חביב בעיניו להיות עבד. כי עבד פירושו שעושה רק רצון אדונו בלי דעת העצמי כלל, ולכן חשב הקב"ה לכבודו של משה ואמר עליו "עבדי משה", משה עבד ה', כי הוא התנבא ב"זה הדבר" דהיינו "זה הדבר" אין לי משלי כלום. ואני מציע לך שלמה חיים, מסכם תנחום, "לעיין בתוך דבריו הנפלאים של רבינו איך מרחיב ומבאר ענין נפלא זה כיד ה' הטובה עליו".

"ועתה, נחזור למה שהתחלנו ענין זה, אחר שאנו זוכין לעלות מדריגה אחר מדריגה בתפילות השבת, שבפסוקי דמורה עולין שורשי שמותינו לחצרות השם, ואח"כ בעת תפילת שחרית עולים לבית ה', עתה בעת תפילת המוסף נכנסים אנו להיכל ה', להיכל המלך עצמו, שזה מרומז בפסוק "אשרי תבחר ותקרב ישכן חצרך", נשבעה "בטוב ביתך" "קדוש היכלך", שהגם שרוב התענוג והשובע אשר יש בבית השם גורמים שירצה להישאר שם, אך תוקף קדושת היום מעלהו דרגה גבוהה יותר, ששם גדלה היראה והאימה והפחד למאוד מראית ההיכל לבד, וכ"כ מראית הכסא, וכ"ש וכ"כ לראות את המלך בעצמו, ולכן השבח הוא על ראית ההיכל עצמו, - קדוש היכלך".

"אה, זהו 'ההוספה' של תפילת מוסף, ותוקף קדושת כתר שאנו אומרים, הרי "יותר ויותר ראוי להוסיף במקום הזה משבחי המלך, ואף אין כח בנו לדבר עוד מפני האימה והפחד שבמקום גבוה הזה, אך הקב"ה ברוב רחמינו וחסדיו מצרף את מחשבתינו הטובה למעשה כמה שאנו יודעים שיש להוסיף בשבח הלז בכפלי כפליים..."

"פשש... תנחום, מתפעם שלמה חיים, "נפלא עד למאוד, ומחייב עוד יותר, כאשר יודעים אנו שנכנסים להיכל המלך, ואין צריך להיות גודל ההכנעה והשמחה ויראה לפניו יתברך. זכנו השם שזוכה לטעום ולו במעט מרגשות קדוש אלו, גוט שבת תנחום וייש"כ".

"אורי וישעי" (י"ה) ועתה ירום ראשי על איבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה אשירה ואמרה לה'

כשנתעלה במדרגה יכול לבוא מיד ללשמה

בספה"ק רב ייבי מלמדנו דברים נפלאים דברי הודיה ושבח לשי"ת בעניני עבודת ה', שבתחילת העבודה צריך האדם שלא לשמה אבל כשעולה מדרגה כבר לא צריך שלא לשמה אלא מיד יכול לבוא ללשמה. וזה בקשת דוד המע"ה וזה לשון קדשו: "הנה בספר תולדות יעקב יוסף (דף כ"ז ע"ב) מביא בשם הריב"ש על פסוק (קיי, טז) חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך שהפירוש הוא שצריך לגנוב דעת היצר הרע להשתתף עמו בתחלה, שיהיה התחלת תורה ומצוה ותפלה עם היצר הרע שלא לשמה, וזוה לא יקטרג עליו היצר הרע ויוכל לגמור לשמה וכו'. זהו שביקש דוד כאן, כשזכיתי כי יצפנני בסוכה שאתה עמי, אזי תושיע לי שלא יהיה מצטרף לגנוב דעת יצר הרע להתחיל שלא לשמה ואחר מיד להתגבר על יצר הרע לעשות לשמה, אלא תיכף ומיד בראשו בהתחלה אזכה להתגבר על היצר הרע, זהו ועתה ירום ראשי על איבי סביבותי. ולכן אמר סביבותי, כדי שלא תטעה שקאי על בני אדם שונאים שלו, שהם אינם סביביו אלא אדרבה שונאים מרוחקים ממנו.

מי שנוזרך יכול מיד לשיר ולומר לה'

עוד מלמדנו הרה"ק רב ייבי ונקדים לזה יסוד שלמדנו מדברי הספה"ק דצריך האדם לומר תהלים כדי לטהר את פיו שיוכל לשיר שירות ותשבחות, ולכן נקרא זמירות לומר הקוצים. (בזה מפרשים הספרים הק' בשירת הים שמשה הרי פיו היה קדוש וטהור "פה אל פה אדבר בו" וכו' כתוב או ישיר משה ובישראל כתיב ויאמר לאמר זמירות לומר הקוצים ואח"כ נבא לאשירה לה'). ואחד שזיך גופו יכול לבוא מיד לשיר לה'. וזה המשך לשון קדשו: "וכשיהיה לי כח להתגבר בראשו בהתחלה על היצר בשביל שאתה עוזר ומושיע לי, אז אזכה ג"כ ואזבחה באהלו זבחי תרועה, היינו שאזכה לשבר תאות מה שאני מתאוה תאות עולם הזה. ונודע בספרי מוסר כשאדם זוכה לשבר תאוותו בהתחלה תיכף ומיד כשמתחיל להתענג בתענוגי עוה"ז, אז הוא משבר וזוכה כח של היצה"ה. וכל תענוגי עוה"ז ותאוותיו הם תחת השמש שהוא תחת השמים כמו שכתוב (קהלת א, א) מה יתרון לאדם שיעמול תחת השמש, והשמים נקרא אהל כמו שכתוב בישיעיה הנביא קפיטל מ' (טז) וימתחם כאהל לשבת, זהו ואזבחה באהלו, שאזכה לזבוח היצר הרע בדברים גשמיים תאות עולם הזה שהם תחת אהל השמים.

ומפרש מה הוא הזביחה, זבחי תרועה, מלשון א) תרועם בשבט ברזל שהוא לשון שבירה, והזביחה הוא שאשבר כח היצה"ה בתאות עוה"ז, ואז אשירה ואזמרה לה' ואין מעכב כיון שהקליפה נשבר, דהא מנהג ישראל לומר זמירות תחלה לשבר הקליפה ואח"כ אומרים שירת הים, זמירות הוא מלשון לא תזמוה אבל כשאזכה לשבר הקליפות במה שאשבר תאותי בתאות עולם הזה אז אשירה ואזמרה, אוכל לומר שירה תחלה ואח"כ זמירות".

הודעה ובקשה

זכרו את ההנחה שקיבלתם על עצמכם ביום שמחתכם ובמועדיכם והשלימו את תרומתכם כדי שתוכלו לגשת בלב נקי לימים הק' הבעל"ט

ניתן להעביר בביהמ"ד להרה"ח ר' ישעי' גרשנמקוון שליט"א
או בפל' 055-677-9569

תרומות להחזקת הגיליון נחוצות מאוד ויתקבלו בברכה
תזכו למצוות!

יעמוד על הכרעה מצדיקי הרבים
שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' חיים בעק שליט"א
לרגל הולדת הנכדה בת לחתנו
הרב שמעון אהרן הרשקוביץ הי"ו
למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ד שיראה מכל יוצ"ח
רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח שמעון אהרן
הרשקוביץ שליט"א
לרגל הולדת בתו
למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ד שיראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר

הגיליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999